

B

turadr, Myklebysetra Vel, Trondheimsveien 129, 2040 KLOFTA

STYRET

*ønsker alle Myklebysetras Vel,
medlemmer og andre lesere en riktig*

GOD JUL!

*Samtidig ønsker vi å takke alle som har hatt
verv, bidratt under arrangementene, på
dugnad, har gitt gaver, har sendt inn
leserinlegg til Budstikka eller på annen måte
har medvirket til at året som har gått ble et
vellykket år for foreningen!*

Velkommen til seters i et nytt årtusen!

Styret

UTGIVER: MYKLEBYSETRA VEL FORENING
NR. 5 – 1999 OPPLAG: 150 3. ÅRGANG

INNHold:

- **JULEGRØSSER:** Les hva Åge Børresen opplevde på setra i sommer....
- **ELISABETH ARNESEN.** Seterbudeie i form...
- **MINNE** over Olaug og seterkafeen.....
- **DAMMEN.** Historien om den gamle nåledammen ovenfor setra...
- **NYBYGGET** under tak!!!!

GOD JUL!

STILLHET OG GJENFERD PÅ MYKLEBYSETRA

Av Åge Børresen

Den som ikke tror på spøkelser og gjenferd, og som i hvert fall ikke tror at vi har dette oppå setra, må nok bare tro om igjen. Hør nå bare om disse opplevelsene fra sist sommer!

Det var så uvanlig stille på kvelds- og nattetid utenfor Mostua de to korte ukene jeg var oppå setra i sommer. Første gang i månedsskiftet juni/juli for å hogge litt vedetter lang tids unnasluntring. Andre gangen for å stable veden in i skålen og se etter litt molter. Lyden av bræking og bjølleringling var nesten borte etter at det var kommet grind på plass nede ved brua. Til og med min gode venn Bamse II nede ved åa var svært hensynsfull og gav knapt nok lyd fra seg. Ja, så stille var det blitt at du fikk nesten ikke sove, og du hørte lyder og kom ut for nattlige opplevelser som du leser om bare i spøkelseshistoriene.

Jeg har lenge skjønnet at gjenferdet etter ho Emma i Glesaastua har vært på besøk og gått igjen i flere år. Men, hun har holdt seg bakenfor plankeveggen i sin del av den gamle mjølkbu, og har aldri vært inne på mine områder. Men, i sommér - da du slapp å stappe ørene fulle av "sov i ro" p.g.a. sauebråk og hundeglam - da hørte du de gamle tømmerveggene knirke og stønne om natta; de levde liksom i takt med temperatur, vær og vind. Da oppdaget jeg også at flere fordums budeier var på besøk!

Første gang var da jeg var på nevnte vedhogging tidlig på sommeren. Litt seint en kveld tok jeg meg ei kakuskive og et glass mjølk før jeg la meg. Jeg kom i skade for å søle litt inne på mjølkbugolvet, og ikke satte jeg tingene ryddig på plass etter meg heller. Det fikk jeg ta meg av neste dag da det var blitt lyst, tenkte jeg. Utpå natta våknet jeg av lyder, og jeg syntes å høre mumling og en litt irritert, mørk stemme inne i bua. Jeg regnet med at det var Kristian som hadde kommet på besøk i Glesaastua etter at jeg hadde lagt meg, og at han holdt på med ett eller annet på kjøkkenet sitt vegg i vegg med mjølkbu. Tenkte ikke mer på det og sovnet igjen.

Det første jeg måtte utrette neste morgen var et nødvendig dobesøk. Da så jeg at porten hass Kristian var stengt og låst på utsiden. Vel, tenkte jeg, han har vel dratt nedover igjen i løpet av natta eller tidlig på morgenvisten uten at jeg har registrert det. Så gikk jeg inn i mjølkbu for å vaske og rydde etter meg fra kvelden i forveien. Da ser jeg at golvet er reint, og at en fuktig golvfille ligger pent over golvbøtta. Tingene mine er også ordnet fint på plass i hyllene! Jeg skjønnet ingen ting, og har ikke nevnt dette for noen. De ville sikkert trodd at jeg hadde vært kanon full om kvelden! I ettertid er jeg helt sikker på at det

ISPROBLEMER IGJEN..

FORHOLDENE PÅ SETRA PR. 11.12.99

- Søkkunda stevler, og bryter seg oppå sine bredder i år også. Flere hytter langs åa er truet, og har allerede fått vann og is opp til veggene. Pr. 12 des. ser det ut til at Søkkunda har "skåret" seg ned ovenfor brua, mens det er usikkert om åa fortsetter å "bygge seg opp" nedenfor brua.
- Snødybde ca. 35 cm. Løs puddersnø helt ned til bakken.
- Temperatur dag: -12 grader. Natt: - 20 grader
- Seterveien er skrapet og fin.

ARRANGEMENTSKOMITEEN ØNSKER ALLE RIKTIG

GOD JUL OG GODT NYTTÅR!

PÅSKESKIRENN BLIR DET I ÅR 2000 OGSÅ!

SAMTIDIG ØNSKER VI IDEER OG INNSPILL TIL SOMMERARRANGEMENTET. KOM MED FORSLAG!

På vegne av arr. kom: Synnøve og Anne-Berit

SØPPEL I UTAKT...

Etter henvendelse til FIAS fra Myklebysetra Vel vedr. kostnadene for hytterrenovasjonen, fikk foreningen svar tilbake fra FIAS der de "antar" at kostnadene ikke vil øke til neste år (se brevklipp fra FIAS 2. Sept.)

Fjellregionen interkommunale avfallsselskap

Til neste år vil FIAS foreslå ovenfor sine eierkommuner at gebyrene for bl.a. fritidseiendommer beregnes på grunnlag av faktiske kostnader for denne ordningen. Disse beregningene har vi ikke tatt fatt på enda. Vi antar at dette ikke vil føre til økning, men dette er usikkert fordi gebyrsatsene er ulike fra kommune til kommune.

Følgende kunne leses i Østlendingen 24. November, der Stor-Elvdal kommune foreslår en økning i hytterrenovasjonen på 41,7%! (Se utdrag av avisart.)

Avgiftsøkning i Stor-Elvdal

I forslaget til budsjett for Stor-Elvdal kommune legges det opp til en avgiftsøkning på kommunale avgifter.

AV
TORGEIR OLSEN

Innbyggerne i Stor-Elvdal får merke det på pungen hvis forslaget til budsjett går gjennom. Vannavgiften er foreslått økt med 12,3 prosent, kloakkavgiften 5,2 prosent, renovasjon for bolig 11,6 prosent og renovasjon for hytte 41,7 prosent.

Befinner det interkommunale selskap og Stor-Elvdal kommune seg på samme planet?

RLW

var ho Sigrid hass Petter som hadde vært på besøk. Ho var jo budeie i Moen i mange år, og ville ha det ryddig og fint i den gamle mjølkbu si. Og så vidt jeg husker hadde hun en ganske mørk stemme da hun var blant oss på jorda!

Andre gangen jeg hadde besøk var seint ei natt – eller retttere sagt tidlig om morgenen – i august. Det blåste frisk nordavind om natta, og det var uvanlig mye sukking og lyder i de gamle tømmerveggene. I grålysningen hørte jeg at døra fra mjølkbu og inn til rommet der jeg lå gled opp med en svak knirkende lyd! Det kommer vel av vinden og gjennomtrekken, tenkte jeg. Men så fornemmet jeg en gammelmodig, fremmed stemme som hvisket til meg: "Bærre søv videre du, Åge". Samtidig så jeg liksom snerten av stripe te fjøsstakk som strøk forbi hodeenden av senga mi. Deretter hørte jeg knirking av ennå ei dør som gikk opp. Huff, tenkte jeg, her begynner det å bli skikkelig livat, ja det var nesten uhyggelig! Jeg trakk dyna over hodet og prøvde å sove videre.

Da det var blitt ordentlig lyst ute, ja klokka var nok blitt over 9, stod jeg opp og så meg omkring. Ute blåste det fortsatt friskt. Joda, døra inntil mjølkbu stod også åpne, og jeg hadde følelsen av at noe manglet. Så tuslet jeg inn i peisestua – den opprinnelige gamle seterstua der "takka" og den store ostekjelen stod en gang – og kikket. Og på bordet der inne stod det 4 brukte kaffekopper og en tom sukkerkopp! Det var da merkelig, jeg hadde ikke en gang vært inne i peisestua kvelden i forveien! Og nå i ettertid er jeg helt sikker på at enten var det gjenferdet etter ho hensovne bæssmor, ho Ragnhild, eller ho Laura Olstad som besøkte meg tidlig på morgenen. Tror helst det var ho Laura, for vi kaller det Olstadstua der vi sover, og det var der ho Laura "regjerte" i gamle dager. Hun hadde sikkert vært inne og hentet kopper og sukkerbiter til loddarkaffen!

Alt dette er så sant som at jeg heter Åge. Og nå er jeg litt i tvil hva som er best: Bræking, bjølleringling og sov i ro i øra om natta, eller dette rennet av gjenferdene fra gamle hensovne budeier som gjennom tidene har regjert i de tre stuene som den over 100 år gamle Moseetra egentlig består av. Hvis alle disse skal begynne med slike besøk, blir det jo ikke nattero verken sommer eller vinter!

Men, det er nok ikke bare Moseetra som hjemsøkes av gjenferder etter gamle budeier og setergubber. Bare hør etter på nattetid, dere som bor i de gamle seterhusene – dere er ikke alene!

MYKLEBYSETRA I GAMLE DAGER

Staute karer: Finn Arnesen (t.v) og Leif Erling Arnesen fotografert en fin sommerdag på setra (Skreddarstubakken) i 1946.

MYKLEBYSETRA I GAMLE DAGER

Øverst på bakken mot Samfunnshuset på Mykleby bor det i dag ei tidligere budeie på Myklebysetra, Elisabeth Arnesen. Hun er blitt over 90 år, er aktiv som bare det, sekretær i Sanitetsforeningen og tindrende klar i tanker og hukommelse. Hun har en håndskrift som alle kan misunne henne, og Budstikka har vært så heldig å få Elisabeth til å skrive litt om livet på setra i gamle dager. Vi gjengir det håndskrevet og bildene som hører til er hentet fra hennes og Leif Erling's private arkiver. Elisabeth har også ført til pennen det hun husker (og det er ikke lite!) fra hvem som drev alle setrene i 1935! Til sammen var det 28 bruk i drift på setra. Tusen takk til Elisabeth og Leif Erling for svært interessant og vedifullt bidrag!

VANNRETT

1. Julefiguren
12. Si
13. Sanne, omv.
14. Dansegruppe
17. Trond Giske
18. Skuespill, mus.
22. G.navn
23. En god del
24. Viser
25. Like
26. Dyr
27. Fase
28. Roger Dammen
29. Konj.
30. Pron, dial.
31. Dumsnill
33. Flinkest
35. Masse
38. Den eldre
39. Mase
41. Mareritt
42. Else Siri Utne
43. G.navn
45. Vanlig
46. Julemat
48. Vinnere
49. Klesdrakt
50. "Bilring"
52. Kavet
54. Etset
55. Tone
56. Mann
57. Lette
60. Forhenv.
61. Husdyr
62. Kjøreredskap
63. En Viggo...

LODDRETT

1. Julemat
2. Er julen
3. Værelse
4. Like
5. Hes
6. Lokalt
7. Belegg
8. Redskap
9. Am. Artist
10. Kant
11. Fase
15. Jentete
16. Fugl
19. Langt ned
20. Julemat
21. Fl.mål
32. Sinne
34. Slabbedask
36. Hoppende glad
37. Fantefolk
40. V.del
44. Finsk innsjø
- 46 b. Glefser
47. Svi
49. Østerdalskost
- 49 b. Apparat
51. J.navn
53. Husdyr
58. Kj.tegn
59. Tidsfork.

JULEKRYSSORD 1999

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
12				13						
14			15	16						
17		18				19			20	21
22					23			24		
25		26				27		28		
29		30					31			32
33		34			35	36		37	38	
39	40			41						
42				43			44	45		
46			46b	47		48				
49					49b	50				51
52	53			54				55		
56			57	58	59			60		
61		62							63	

SEND LØSNINGEN TIL MYKLEBYSETRA VEL,
TRONDHEIMSVEIEN 129, 2040 KLØFTA, INNEN 15. JANUAR 2000

NAVN:.....

ADRESSE:.....

POSTNR/STED:.....

I

Til Myklebysetra Vel

Jeg fikk lyst til å skrive om setra og seterstellet i gamle dager. Den 18 juni var det saterdansen, og alle flyttet opp da. Det var ikke lov å flytte opp før, for beite skulle ikke røres før den 18. Det var et strev å bli ferdig med alt før vi flyttet. Vi skulle jo være borte helt til den 12 sept. Det var ingen kuer i bygda om sommeren.

Da jeg kom hit i 1935 var det kuer i alle fjøs med 28 setrer. Det første vi gjorde var å gå igang med letting av trekapper som måtte "Bases" Det var å koke enlag og la dem stå ei tid med det, og etterpå skure dem med sand.

Vi måtte stå opp tidlig for alt måtte være ferdig til kl 8. Det var altså melking, separere og opvask. Kl 8 skulle kuene

MYKLEBYSETRA I GAMLE DAGER

Bak fra v: Elisabeth Amesen, Helga Helseth, Nina Helgesen, Magnhild Synstad, Sigbjørg Furulund. Foran: Gunhild Synstad, Karen Karlsen m/Grethe på fanget, Gudrun Åseby, Ingrid Hagen, Oddbjørn Breen.

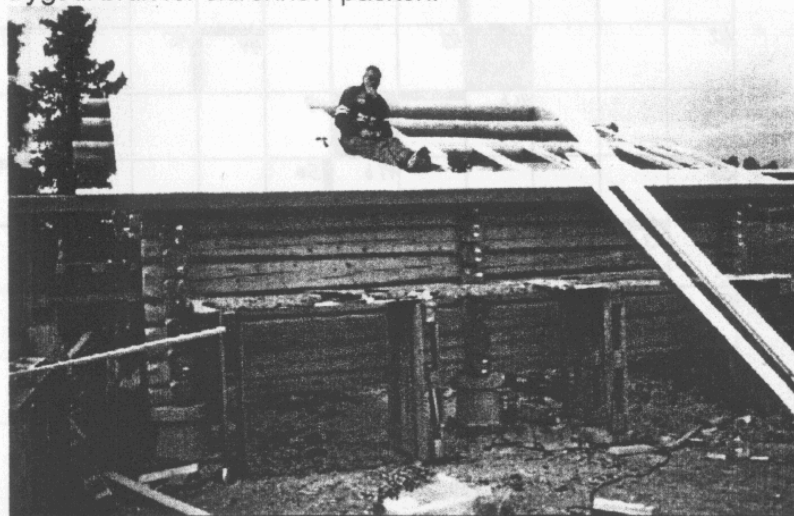
Foto: Åseby

Mor og datter under en av mange lange og harde arbeidsdager på setra: Elisabeth og Dorthe, tatt i 1947. I bakrunnen sees Svendstuen og Engsetra.

NYBYGGET UNDER TAK

I hele sommer har setras besøkende sett et flott, laftet tømmerbygg reise seg ved festplassen. Fra helg til helg, helt fra i mai, har mange dugnadstimer blitt lagt ned i det som skal bli vel-foreningens og seterfolkets samlingspunkt sommerstid. Laftekurs er avholdt for oppføringen av rå-bygget, alt forarbeidet, tilrettelegging under laftingen, ned-tak og gjenreising, og legging av taket er gjort av mange, mange frivillige. Midt oppe i ALT har byggesjefen; Viggo Åvang, stått utrettelig på, sent og tidlig – nesten hver eneste helg, i tilrettelegging og organisering. Nå er bygget oppe og sikret for vinteren. Til sommeren starter arbeidet med stikking og legging av torv til taket, og vinduer, dører, gulv og listverk skal på plass. En liten julehilsen fra Vel-foreningen er sendt til Viggo, takk til han og alle som har stått på! Og det er flere prosjekter; stillaset i skibakken er under restaurering. Her har formann Ola skaffet impregnerte sviller og stokker som skal bli ny stillas. Takket være Thor Frydenlund er stillaset i høst blitt forsterket og sikret trygt til bruk for skirennet i påsken.

Byggesjefen er fornøyd: Viggo Åvang tar en velfortjent røykepause under legging av ru-panelen på taket.

Foto:RLW

NYBYGG

Nybyggets tredje kvarv er på plass, og laftekurset er godt i gang. Bildet er tatt mens sneen ennå ligger halvmeteren tykk i skogen. Foto: Viggo Avang

Her er laftekursets "bakgårdsgjeng", Viggo og Ingmar Eng, som holder kursdeltakerne med ferdig høvlet tømmer. Foto: Roar Lund Waade

2

slippes samtidig fra alle fjøs. Det kalde vi for lokking. Var det fint var lokket vi på "åleia" Det var opp til Dammen. Da drog kuene til fjelds. Var det regn lokket vi, Østi som vi sa. Så var det opp i Skarvliå for da drog de entika til Skorta eller Forlenbekk-dalen. Da vi kom på setera var det Lokkekaffe hver sin gang. Så var det fjøset som skulle gjøres rent. Bekken var like ved så da var det å slå vann på gulvet og skure det rent. Til kuene kom at om kvelden var fjøset rent, tøtt og fint (helt hvitskurt)

Kalvane gikk på vollen i frøstringa men senere drog dem til skogs. De kom at mot kvelden og da måtte de få god melkedrikke og mel.

7

Perensaen stod i mjølkebua, og da den var full med sur skummet melk var det å ha på kjøtt i kokkeriet. Den hvite fine surosten laget vi pultost av og mysua kokke vi surmysmer av.

Det var mange onger som kom å ville ha surmysmer da jeg holdt på å røre den kald.

Så kommen kjøret vi smør, og det ble mange fine smørbutler som stod på rad i hylla.

Vi solgte både melk, fløte, rømme og pultost. Etter som åra gikk blev det bygget hytter og mer og mer feriefolk kom for å kjøpe saleremat.

Vi måtte jo passe på så vi hadde mest mulig med god mat på salerlasset den 12 sept som var hjemreisdato. Det siste vi laget var å koke gubbost og da var det å dele ut en smak til alle.

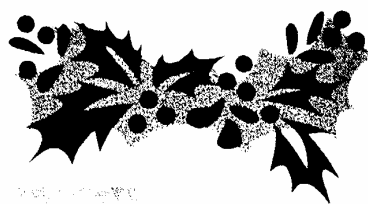
Elisabeth Peresen

Enget ved Rasta.

Storfallet i Søkkunna.

var ca. 55 meter lang, 12 meter bred ved den midtre steinkisten og ca. 6 meter høy fra damgulvet til takoverbygning. Dammen var forbundet med en steinsatt morenerygg på begge sider av elva som forlengelse av anlegget, på den vestre siden en om lag 100 meter lang morenerygg. Denne siden av anlegget var steinsatt, antakelig for å kunne ta overtapping av dammen.

Ved Søkkunddammen sto også ei damvokterkoie, ei ljørbu av tradisjonell type. Bilde fra tidlig på 1900-tallet viser at denne sto på vestsiden av elva. Denne ble flyttet til det høyeste partiet på østsiden av elva like ved dagens veitrasè. Fundamentene til denne koia vises ennå i terrenget.

Beskrivelser av Søkkunda og de omliggende områder viser at elva har hatt stor betydning som fløtningselv. Dette til tross for et 63 meter høyt fall, Storfallet, som ved fløting påførte tømmeret store skader. Men de tallrike tømmervelter langs hele vassdraget forteller likevel om den aktivitet som har funnet sted ved dette vassdraget. De viktigste tømmerveltene var: Vestre og Østre Kolåsmyrvelta nedenfor Møklebysetra. Ved Storfallet lå Rygvelta, Styggvelta, Storvelta, Buøivelta, Trangvelta, Vestre og Nedre Søkkundvelta og Rødskjæret. Når det gjelder fløtningskvantum finner vi dette i "Beskrivelse af Glommen" fra 1904. Her oppgis det fløtningskvantum i Søkkunda for ti-året 1893 – 1902 hvor det i 1894 ble fløtt 1346 tylfter, mens det i 1900 kun ble fløtt 38 tylfter.

SAMMENDRAG,

Søkkunddammen var med sin form og sin konstruktive oppbygning en representativ fløtningsdam i et skogsdistrikt hvor det var stor avstand ned til hovedvassdraget. Dammiljøet bestående av dam og damvokterkoie dannet en helhet og et kulturmiljø fra en tid hvor skogsarbeidet og fløtningen var en viktig inntektskilde for innbyggerne i skogkommunen Stor-Elvdal.

Dette anlegget vil, når det blir ferdigstilt, bli et viktig miljøskapende element ved vassdraget som vil dra de historiske begivenheter knyttet skogsdrift, fløtning og de sosiale kår inn i vår tid. Dette anlegget vil også formidle på en pedagogisk god måte hvordan man utnyttet de naturgitte ressurser i tidligere tider til transport av tømmer.

Røros 26.04.1999

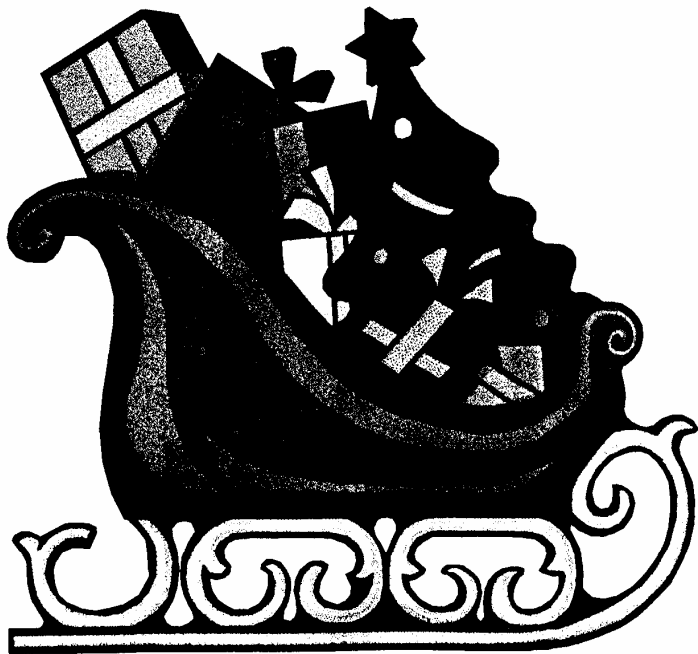
Einar Engen

Løkker på Mykleby saker
1935. 28 saker.

Akselstua. Olav og Marte Mikkelsen
Magnhildstuen. Anna Magnhildstuen
Rønningen. Caroline Rønningen
Frangården. Helma Frangården
Kallekksveen. Tora Mykleby
Rusten. Marte Rusten
Håkovsen. Anna Gundersen
Liesetra. Klara Lie
Moen. Olstad, Glesåen, Moheim
Skredderstuen. Berle Andreasen
Lynstad. Magnhild Lynstad
Knuds. Gjoran Friskiansen
Liristuen. Anne Liristuen
Limenstuen. Beale Limenstuen
Fløperstuen. Signid Bråten
Huset. Gjertrud Mikkelsen
Konget. Juliane og Fernille Eng
Rogner. Gedine Harvigsen
Lundstuen. Gudrun Harvigsen
Liristenstuen. Lispet og Helge Helgesen
Roa. Dorthe og Elisabeth
Rognstad. Ragnhild Rog

Vestelengset
Rinestad
Lisbetstuen
Lyra
Nyktuen
Karnstuen

Ingeborg Vestelengset
Aase Haugen
Tina Gleisæien
Sigrid Skramstad
Elara Hagen Lie
Oline Hermansson

FLØTNINGS DAMMER

Oppe i fløtningselvene ble det anlagt dammer for å samle opp vann som så kunne slippes for å gi nok fløtningsvann. I Østerdalen var nåledammene bygd i tømmer eller stein eller som en kombinasjon av disse. Steinkistedammer eller tømmerkistedammer er laftede tømmerkister hvor det benyttes stein for å tynge ned og klemme veggene i dammen tett sammen. Disse dammene kunne anlegges direkte på morenemasse. Tettingen av kistene oppstrøms ble ofte utført med myrortv mot meddragene – i tillegg til dette ble det ofte anlagt en vegg i pløyd 2" – 3" plank for å sikre god tetting.

Dammene ble ofte anlagt ved flate partier med naturlig innsnevring i terrenget for å få størst mulig effekt av oppdemmingen. Moreneryggene ut i vassdragene ble ofte utnyttet som del av damsystemet. Disse moreneryggene ble steinsatt for å hindre erosjonsskader.

I Stor-Elvdal ble laftingen og sammenføyningene av alle disse dammene utført på tilnærmet lik måte. Tverrstokkene i kistene danner en V-form, føyd sammen med langveggene med svalehale og festet med "reklinger" (lang, smidd spiker).

Disse fløtningsdammene er de vanligste damtypene, men det ble også bygd skådammer i tømmer og rene jorrdammer. Ved brua over Søkkunda langs veien mot Myklebysjøen finnes i dag rester av en slik jorrdam med et kanalsystem som ledet vannet fra Kvit-åa inn i dammen.

SØKKUNDDAMMEN

Søkkunddammen ved Myklebysjøen var en nåledam bygd i tømmer. Denne tømmerkistekonstruksjonen besto av tre kister forbundet sammen under damgulvet og forsterket med separate kister nedstrøms kistene, samt to damluker bundet sammen ved anlegget for nålene. Denne dammen hadde også pulttak, dette antakelig for å skjerme kistene samtidig som man kunne lagre nålene under tak når disse ikke var i bruk. Tak over steinkistedam finnes også på en lignende dam i sidevassdraget Rokka i Rendalen. Den laftede delen av damanlegget

NÅLEDAMMEN -EN VIKTIG INNRETNING FOR FLØTNINGEN

For Kiær Mykleby av Asgeir Misvold

INNLEDNING

Skogen og trevirket har hatt stor betydning helt siden middelalderen og elvene har siden den gang blitt benyttet som transportåre for tømmeret. Glommavassdraget som fløtningsvassdrag har sammen med omkring 150 tverrelver vært Norges største fløtningsvassdrag med et totalt nedslagsfelt på om lag 41.800 kvkm eller 1/8 av fastlands-Norge.

I Stor-Elvdal ble det fløtt tømmer i de fleste tverrelver og vi finner i dag spor etter denne virksomheten i form av rester av fløtningsinnretninger som dammer, forbygninger, terskler, renner og kanaler. Dette bekrefter den virksomhet fløtningen har hatt i dette distriktet helt siden oppgangssaga kom og tømmeret kunne utnytted på en bedre måte.

FLØTNINGSINNRETNINGER

Fløtningen i sidevassdragene kunne være svært vanskelig i enkelte tverrelver. Elvene Rogna og Søkkunda var med sine trange juv og store fall svært vanskelige fløtningselver. Det ble bygd forbygninger og golvinger i elvene for å hindre tømmeret i å sette seg fast. I Nordre Bjøråa, ei tverrelv litt lenger nord i kommunen, ble det bygd ei 3 km lang renne for å fløte tømmeret forbi de vanskeligste partiene i elva. En lignende innretning ble bygd i Søkkunda for å lede tømmeret forbi Storfallet.

Ved siden av disse konstruksjonene var dammene de viktigste fløtningsinnretningene, og det ble i enkelte elver bygd flere dammer for å kunne utnytte fløtningsvannet best mulig. I Rogna finner vi i dag rester av Øvre Rogndammen ved sørvest for Fagertilåsen og Nedre Rogndammen vest for Middagskletten.

Her er en attest som vi har fått av Helge Helgesen der hans far beviselig er ferdig med militærtjenesten...

Helge Helgesen

født i *Stor-Elvdalens* Prestegjeld den *16de August* 1854
Søn af *Eine, Olav* af Haar, *medhjælper* af *Legemebygg-*
ning, har tjent som *Løjtnant og Stabschef* *1. Div. 1877-78*
2. Div. 1879-80, *3. Div. 1881-82*, *4. Div. 1883-84*, *5. Div. 1885-86*
og er nu *formodentlig* *udtjent* *Tid* *affrediget* *fra* *den* *militaire* *Tjeneste*.

1ste Kammeradvokat og Stabschef af Storkommandantens
Stabschef *2. St. Div. 1886*.

H. Helgesen
Kammeradvokat.

OLAUG

Av Åge Børresen

En svalende sommerbris strøk over setervollen, og alle medlemmene i de tallrike markblomstfamiliene på Akselstutrøa vogget med hodene og hvisket et stille og ærbødig farvel. Denne dagen, fredag den 2. juli 1999, ble vår alles Olaug stedt til hvile på kirkegården ved Evenstad kapell. Enda en erfaren og trofast budeie har lagt ned lokkarstaven for godt og begitt seg ut på turen til setra blant alle setrer.

Etter en formiddagsøkt i vedskogen tok noen av oss en pust i åbakken på Motrøa denne dagen. Blant saftig gress stukket med Engsmeller, Ballblom, Lushatt, Blåklokker, Ryllik og Forglemmegei, skuet vi over mot Akselstu og lot minnene og praten gå om Olaug en stund. Og det er først og fremst som budeie oppå Myklebysetra vi husker henne. Etter at hennes far, Karenus, døde regjerte Olaug alene på Akselstusetra i mange, mange år. Buskaperen var stor, og arbeidsdagene var lange og harde. Som Bjørn Baarstad sa: Ei budeie som ikke klare å buksere, løfte og lempe 50 liters melkespann til og fra kjølinga i bekken er liksom inga ordentlig budeie. Men, det klarte Olaug! Kanskje ikke så rart at hun på slutten fikk "kranglete" armer, rygg og hofter. Kanskje ikke så rart at hun av og til "uffet" seg mer enn vanlig. Men, dette var jo et av Olaug,s velkjente uttrykk, og vi tok det ikke hele tiden så høytidelig.

Om sommeren tok hun kafeen sin med seg oppå setra. Og det var stor stas da vi ungene på varme sommerdager kunne stikke over til Olaug og få oss ei flaske med "mjølkbukald" Solo. Og seinere, kanskje etter ei natt som ble litt i hardeste laget, var det godt å kunne stavre seg bort til Olaug å få ei flaske pils å roe seg ned på! Men, Olaug tilkjennegav svært klare signaler når hun – som alle andre – hadde sine dårlige dager og helst ville ha fred. Det så vi for eksempel på måten hun halvlukket porten på, eller trakk gardinene litt for, eller måten hun handterte bøtter og spann på. Disse signalene lærte vi oss fort å tyde, og holdt oss klokkelig

unna. Men, hvis vi ikke på gode dager – og de var det jo flest av – ikke stakk innom og hilste på, så fikk vi høre det!

Olaug var alene i mange, mange år, men ikke ensom. Få hadde vel så stor bekjentskapskrets og så mange besøkende som henne. Og da var det bestandig kaffe og hjemmebakt å få. I de siste årene klarte ikke Olaug å være så mye oppå setra. Men, hun var så takknemlig når vi stakk innom henne i den røde stua nede i bygda med litt molter, ei pakke med kjøe eller en kvast med einer. "Neste gang du kjem hematt skal du få nybakte snipper av meg", sa Olaug til meg. Og slik holdt vi det gående i flere år; hun fikk litt av det som naturen gav meg oppi setertraktene, og jeg fikk en boks med nybakte snipper i ny og ne. Og de var så gode at de var oppspist på et blunk.

En epoke er over. Olaug er borte, men ikke glemt. I den fine seremonien i kirken, og i minnestunden etterpå, fikk Olaug mange fagre og velfortjente ord med seg på veien. Det var svært hensynsfullt å vente med å rive den gamle seterstua på Akselstu til Olaug hadde takke for seg. Jeg er ikke sikker på om hun hadde akseptert noe nybygg til erstatning for gammelsetra. Vi andre skal fortsatt noe å feste øynene på – på dette tidligere samlingsstedet – slik at vi fortsatt kan minnes Olaug. Når vi stopper opp ved bekken som nå sildrer mollstemt forbi Akselstusetra, der Olaug hentet vann og avkjølte melkespannene, vil vi høre at den hvisker: "Jeg savner deg". Det gjør vi også. Fred være med Olaugs minne.

Åge

